

PAMBUNGAD

Ang kasalukuyang isyu ng *Diliman Gender Review* (2020) ay lumalabas sa gitna ng pananalasa ng pandemyang COVID-19 sa buong mundo. Sinikap naming manawagan ng mga papel na pumapaksa sa kasalukuyang kontekstong kinasasadlakan natin subalit marahil nga, bago ang karanasan, nakawiwindang at matindi ang impak sa atin ng pandemya. Nasagasaan nito pati ang ating pagsusulat. Walang naisumiteng isyu tungkol sa *pandemya* at *kasarian*.

Malamang, ngayon pa lamang natin matitipon ang mga datos, at sistematikong mapag-aaralan ang ating naging kalagayan at saka sisimulang talastasin ang impak ng pandemya sa mga kasarian. Sa midya at iba't ibang anyo ng talakayan at kuwentuhan, nangingibabaw ang isyu ng kahirapan at kawalan ng hanapbuhay (De Vera 2020; Purugganan 2020), pagkakasakit, at kamatayan. Ayon sa Center for Women Resources, 16M na kababaihang Pilipino ang “economically insecure,” at higit na nakahantad sa pang-aabuso ang mga maralitang kababaihan (CWR 2020). Lubhang kakaunti ang ayuda ng pamahalaan na nagtulak sa pinakabulnerableng sektor sa pamamalimos. Sa maagang bahagi ng *lockdown*, halimbawa, ang pagkakagulo sa Sityo San Roque, Quezon City ay bunga ng gutom at pagnanais na makakuha ng suporta. Hinarap ito ng marahas na *dispersal* at pang-aaresto ng mga kapulisan dahil sa dahilang “illegal na pagtitipon”, at mga paglabag daw sa patakaran ng *quarantine*, *curfew*, *mass gathering* at *social distancing*. Dalawampu't isang katao ang hinuli at pinagpiyansa ng P367,500 (\$7,350) bago palayain. Isang kabalintunaan ginawa pa sa hirap na hirap na kalagayan ng ating mga kababayan (Santos 2020a; Aspinwall 2020).

Ayon sa mga ulat, mas lumalâ pa ang *gender-based violence* sa panahon ng pandemya. Pinalalâ ito ng mga *lockdown* at kaakibat na problema sa espasyo, kawalan ng *privacy*, sapin-saping gawaing pambahay, at pagtatrabaho na mahusay na naipapahayag sa ekspresyong *multiple burden*. Bago rin ang senaryo ng mga trabahong dinala sa mga bahay dulot ng malawakang pagsasara ng mga opisina't empresa na nagbigay din ng ibayong kapaguran sa kababaihan sa pag-aasikaso ng pamilya. Sumingaw ang isyu ng *unwanted sex*, *unwanted pregnancy*, at kawalan ng suporta para sa reprodiktibong kalusugan.

Masahol ang mga naiulat na kaso ng panggagahasa sa panahon ng pandemya dahil mismong kapulisan ang sangkot (Cimatu 2020; Bajo 2020; Comanda 2020) o kaya ay sa quarantine facility ito naganap (Desacada 2020). Ayon sa ulat ng PNP, 18 ang nagagahasa araw-araw mula Marso hanggang Agosto 2020 (Tupas, 2020). Sa kalagitnaan ng taon, umabot sa 3,600 kaso ng *violence against women and children* (VAWC) ang iniulat ng Philippine National Police (Ramos 2020). Sa Quezon City lamang, umaabot sa 12 kaso ng *domestic abuse* kada linggo ang inirereport sa awtoridad; bago magpandemya, ito ay nasa mga lima lamang (Calleja 2020; ABS-CBN 2020a). Ang marahas na pag-aaway ng mag-asawa at pisikal na pang-aabuso ay dulot ng biglaang pagkawala ng kabuhayan at trabaho ng mga pamilyado, *stress* dulot ng lockdown, at mga pangambang pangkalusugan (Chiu 2020). Pati ang mga nakatagong ekstra-marital na relasyon ay nabunyag din sa panahon ng lockdown at ang mga komprontasyon sa pagitan ng mag-asawa ay nauuwi sa pananakit sa kababaihan (Calleja 2020).

Ang *sexual harassment* ay nangyayari sa daan, sa checkpoint operations, at online. Pito sa 10 batang babae sa Pilipinas ay nakararanas ng online harassment (De Vera-Ruiz 2020; Malig 2020; PCW 2020) at tinukoy na rin sa isang pag-aaral ngayong 2020 na ang Pilipinas ay global hotspot para sa online sexual exploitation of children (OSEC), ibig sabihin, ang Pilipinas ang pinakamalaking pinanggagalingan ng mga kaso ng OSEC (Ranada 2020; Rappler.com 2020a; IJM 2020).

Marami pang ibang makikita. Kahit ang pagpaparusa sa *curfew violators* at sa mga lumalabag ng lockdown ay may katangiang seksista din. Kadalasan, ipinapahiya ang mga LGBT sa pamamagitan ng “kiss and dance” number, at ang kalalakihan ay pinapalangoy sa kanal, pinapahiga sa ataul, at ikinukulung sa kulungan ng aso (Rappler.com 2020b; Angchay 2020; ABS-CBN 2020b). Sa kababaihan, nasaksihan din ang hirap sa panganganak sa panahon ng COVID-19 (Abad 2020; Portugal 2020; Valenzuela 2020); kawalan ng akses sa *family planning*; kakapusan ng condom at pills, pagsasara ng mga clinic, at kakulangan ng *health workers* para sa reproduktibong alalahanin (Santos 2020b). Tinatantiyang 3,688,000 o tumaas ng 1/5 ang kababaihang hindi makaakses ng family planning sa panahon ng lockdown. Ayon sa projection ng UP Population Institute at United Nations Population Fund (UNFPA), maaaring may karagdagang 214,000 mga sanggol ang maisisilang sa 2021 bilang resulta ng di-planadong pagbubuntis (Ratcliffe 2020).

Sa gitna ng kalagayang pandemiko, ipinakikilala namin ang pangatlong isyu ng DGR.

Para sa *DGR 2020*, ang tumatahing tema sa mga akda ay ang imahen at representasyon ng mga kasarian sa aktuwal na danas, potograpiya, panitikan, at mga telenobela.

Ang unang artikulo ay tumatalakay sa imahen ng kababaihan sa mga akda sa paglalakbay ng mga Amerikanong dinala ng misyong *benevolent assimilation* at *manifest destiny* at nanakop at nandambong sa ating bayan. Isang feministang pagsusuri ang ginawa ni Mary Dorothy dL. Jose, Ph.D. sa **Imahen ng Kababaihan sa mga Aklat Paglalakbay sa Harap ng Imperyalismong Amerikano: Isang Feministang Pagsusuri**. Ipinakita niya dito na ang potograpiya ay hindi obhetibo at may pinaglilingkurang ideolohiya. Sinuri niya ang mga larawang nakapakete sa mga *travellers' account* noong maagang panahon ng kolonyalismong Amerikano at ibinunyag kung paanong ang mga larawan ay nagpapakita ng rasistang pagtingin sa ating lahi bilang hindi sibilisado, mababangis at uróng na lahi. Pinuna din niya ang seksistang pagtingin–nagmamaliit, nag-i-*stereotype*, nagpapababa ng katayuan ng mga kababaihang lumad, Muslim, at Kristiyano. Sa pamamagitan ng paggamit ng lente ng *feminismong bayan*, sinuri ni Jose ang mga larawan upang ihayag at labanan ang mga pagsasagilid, pagsasamantala, at pagsasawalang-kapangyarihan sa kababaihan sa kasaysayan. Nakita niya ang pagkakaiba ng binuong imahen ng mga Amerikano sa kababaihan na kabaligtaran sa aktuwal na mahalagang papel at iniaambag nito sa lipunan.

Sa artikulong **Maginoo Kahit Pa Niloko? Pagbibigay-kahulugan ng mga Lalaki sa Pangangaliwa ng Kanilang Relasyon**, sinaliksik naman nina Princess Lovella Maturan, Mary Angelica Bonifacio, at Rashia Andrea Lubuguin ang reaksiyon ng kalalakihan sa pangangaliwa ng kanilang asawa at / o karelasyon. May kaugnayan din ang reaksiyon ng mga lalaking kalahok sa imahen ng pagkalalaki sa isang patriyarkal na lipunan. Anila, dahil ang mga lalaki ang inaasahang mas makapangyarihan at dominante sa pribado at pampublikong espasyo, nahahamon nang husto ang kanilang pagkalalaki sa isyu ng pangangaliwa ng babae. Dahil sa pag-iral ng *double standard* sa ating lipunan, ang pangangaliwa ay mas katanggap-tanggap kung ginagawa ng lalaki. Subalit ito ay isang “sugat sa dangal” o pagkapahiya ng kanilang “pagkalalaki” kung mga babae ang gumagawa. Sampung lalaki ang naging kalahok sa pananaliksik na ito na nagpakita ng kanilang pananaw sa

pangangaliwa ng mga babae, paraan ng pagtangan sa problema at pagbangon mula sa ganitong karanasan. Lumabas sa pananaliksik ang sumusunod na tema: ang paninisi sa kaparehang babae ngunit hindi sa karibal na lalaki; ang hindi pagbanggit at hindi pagharap sa karibal, at ang pagsasawalang-bahala sa nangyari. Sa kongklusyon, ipinakita ng mga may-akda na ang pagkapahiya ng kanilang pagkalalaki o ang kabawasan ng kanilang pagkalalaki ang magpapaliwanag sa kanilang mga aksiyon matapos ang ganitong mga karanasan—ang pagtutuong sa pagbuo muli ng kanilang reputasyon o imahen sa lipunan at pagbawi sa kanilang dangal at pagkalalaki.

Representasyon naman ng mga babae sa salin ng mga nobelang romansa ng Precious Hearts Romances ang pinag-aralan sa ikatlong akdang **MAKUHA KA SA TINGIN: Ang Deseksuwalisasyon ng Bidang Babae sa Pagsasalin ng Mga Nobelang Romansa** ni Mar Anthony Simon dela Cruz. Ayon sa may-akda, bagaman may mga pag-aaral nang tumatalakay sa usaping pangkababaihan sa mga nobelang romansa, wala pang sumisiyasat sa presentasyon at representasyon ng mga babae sa salin ng mga akdang ito.

Sinuri niya ang ginawang pagsasalin sa 29 na nobelang inilathala ng Harlequin, ang nangungunang tagapaglathala ng mga nobelang romansa sa buong mundo, at sinuri niya ang may markang “Gold Edition” at itinuturing na *bestseller*. Sinuri ni dela Cruz nang maigi ang salin sa mga erotikong deskripsiyon na nakatuon sa seksuwal na pagnanasa ng mga bidang babae, kabilang ang mga tumatakbo sa isip nila kapag kaharap o iniisip ang bidang lalaki. Pinatunayan niya ang “talamak na omisyon sa pagsasalin” na nagreresulta sa deseksuwalisasyon ng kababaihan, o ang pagkitil o pagpapatahimik sa kaakuhang seksuwal ng mga babae. Ibig sabihin, sa mga salin, “nabubura ang danas ng babae bilang aktibo, nag-iisip, at seksuwal na tao.” Pangalawa, “nalulusaw ang marahas na tendensiya ng mga bidang lalaki na karaniwang nagpapakilig sa mga bidang babae.” Sa pagtatapos, ipinahayag sa pag-aaral na ang pagsasalin ay nagiging kasangkapan sa pagtataguyod ng o paghamon sa mga patriyarkal na pananaw. Ipinapalagay din niya na pangunahing salik ang dikta ng komersiyo sa presentasyon at representasyon ng seksuwalidad ng mga babae sa mga salin.

Ang Boy Love Series Bilang Diskurso: Isang Komparatibong Analisis ng *2gether The Series* ng Thailand at *Hello Stranger* ng Pilipinas ni Marvin R. Reyes, Ph.D. ang huling artikulo sa isyung ito.

Sinuri ni Reyes ang tinatawag na Boy Love (BL) Series sa mundo ng *digital entertainment*. Nagsimula sa bansang Thailand ang ganitong mga serye na minsan ding tinatawag na *Y series* (yaoi) dulot na rin ng impluwensiya ng mangá ng mga Hapon at ng Korean Hallyu sa South Korea. Ang dalawa sa BL series na sinuri at ikinompara niya ay ang *2gether the Series* ng Thailand at ang *Hello Stranger* ng Pilipinas. Sa pamamagitan ng komparatibong analisis, ipinakita ng awtor ang pag-usbong ng boy love at ang kabuluhan nito sa pagtanggap sa kasarian at seksuwal na oryentasyon sa lipunan. Binagtas nito ang posisyon ng BL sa industriya ng enterteynment at ipinaliwanag ang impluwensiya at impak ng mga ganitong serye. Ayon sa awtor, ang ipinagkaiba ng BL sa mga “nakagawiang diskursong pambakla” ay “nabuo ito sa perspektiba ng mga babae at para sa mga tagapagtangkilik na mga babae rin subalit nasaklaw nito ang lahat ng mga kasarian dahil sa taglay nitong impak at bagong perspektibo.” Ayon pa sa may-akda, nag-aambag ng bagong lapit ang pag-aaral na ito tungo sa pagtanggap ng kultura ng mga kasarian.

Lubos kong pinasasalamatan ang mga nag-ambag ng artikulo at mga rebyuwer sa isyung ito, gayundin ang Lupon ng Patnugutan at Lupon Tagapayo sa Patnugutan. Kasabay ng *DGR 2020* ang pagtatapos na rin ng aking panunungkulan bilang Punong Patnugot ng Journal at nagpapasalamat ako sa UP Diliman Gender Office sa pagkakataong makapaglingkod sa DGR na nagsimula noong 2018.

Nancy Kimuell-Gabriel, Ph.D.
Punong Patnugot
(Editor-in-Chief)

SANGGUNIAN (References)

- Abad, Michelle. 2020. "Mothers, Health Workers Call for Help in Coronavirus-hit Fabella Hospital." *Rappler.com*. 8 Agosto. <https://www.rappler.com/newsbreak/in-depth/mothers-health-workers-call-for-help-coronavirus-hit-fabella-hospital>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- ABS-CBN News. 2020a. "QC Reopens Facility Responding to Gender-based Violence as Cases Spike During Lockdown". 25 Mayo. <https://news.abs-cbn.com/news/05/25/20/qc-reopens-facility-responding-to-gender-based-violence-as-cases-spike-during-lockdown>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- ABS-CBN News 2020b. "VIRAL: 5 lalaki ipinasok sa kulungan ng aso dahil umano sa paglabag sa curfew sa Laguna." <https://news.abs-cbn.com/news/03/20/20/viral-5-lalaki-ipinasok-sa-kulungan-ng-aso-dahil-umano-sa-paglabag-sa-curfew-sa-laguna?fbclid=IwAR2ETUKJZ->. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Angchay, Berchan. 2020. *ABS-CBN News*. 2 Hunyo. <https://news.abs-cbn.com/news/06/02/20/9-pinaligo-umano-sa-kanal-matapos-lumabag-sa-curfew-liquor-ban-sa-davao-city>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Aspinwall, Nick. 2020. "Coronavirus Lockdown Strikes Fear Among Manila's Poor." *Aljazeera.com*. 14 Marso. <https://www.aljazeera.com/news/2020/3/14/coronavirus-lockdown-strikes-fear-among-manilas-poor>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- Bajo, Anna Felicia. 2020. "Admin Charge Vs. Cops in Fabel Pineda Rape-slay Case Not Dismissed--Cascolan". *GMA News Online*. 14 Setyembre. <https://www.gmanetwork.com/news/news/nation/755476/admin-charges-vs-cops-in-fabel-pineda-rape-slay-case-not-dismissed-cascolan/story/>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Calleja, Joseph Peter. 2020. "Domestic violence all the rage in Philippine Lockdown." *Ucanews.com*, 9 Oktubre. <https://www.ucanews.com/news/domestic-violence-all-the-rage-in-philippine-lockdown/89821#>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- Center for Women's Resources (CWR). 2020. "Pandemic Tales: Women and Work in the timeof COVID-19". Webinar. *Youtube*. 25 Abril. <https://www.youtube.com/watch?v=6XQy6NkjX4g>. Inakses 21 Oktubre 2020.
- Chiu, Patricia Denise M. 2020. "Lockdown Blamed for Cases of Violence Against Women". *Newsinfo.inquirer.net*. 14 Hunyo. <https://newsinfo.inquirer.net/1291289/lockdown-blamed-for-more-vaw-cases>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Cimatu, Frank. 2020. "15 Year-old, Allegedly Molested and Killed by Copes, Buried in Simple Ceremony". *Rappler.com*. 23 Hulyo. <https://www.rappler.com/nation/fabel-pineda-allegedly-molested-killed-by-cops-buried>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- Comanda, Zaldy. 2020. "Benguet Rape Cases on the Rise due to Pandemic." *Mb.com.ph*. 8 Oktubre. <https://mb.com.ph/2020/10/08/benguet-rape-cases-on-the-rise-due-to-pandemic/>. Inakses 20 Oktubre 2020.
- De Vera, Ben O. 2020. "Urban Poor More Badly Hit by Coronavirus Crisis -- NEDA Chief." *business.inquirer.net*. 7 Agosto. <https://business.inquirer.net/304696/urban-poor-more-badly-hit-by-coronavirus-crisis-neda-chief>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- De Vera-Ruiz, Ellalyn. 2020. "7 in 10 Girls, Women Experience Harassment Online, New Global Study Shows." *Mb.com.ph*. 12 Oktubre. <https://mb.com>.

- ph/2020/10/12/7-in-10-girls-women-experience-harassment-online-new-global-study-shows/. Inakses 19 Oktubre 2020.
- Desacada, Miriam. 2020. "LSI Raped in Leyte Quarantine Facility". *Philstar.com*. 21 Agosto. https://www.philstar.com/nation/2020/08/21/2036759/lsi-raped-leyte-quarantine-facility?fbclid=IwAR2vya2ROwuMgZl1-ey5pNCpg_FfMqh3Up4E4xljJOzvsIKrG0ZJ3Vbx8k0. Inakses 13 Oktubre 2020.
- International Justice Mission (IJM), U.S. State Department of State Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons (TIP) & Interagency Council against Trafficking-Philippines (IACAT). 2020. *Online Sexual Exploitation of Children in the Philippines: Analysis and Recommendations for Governments, Industry and Civil Society*. 2020. <https://www.ijm.org/studies/summary-report-online-sexual-exploitation-of-children-in-the-philippines-analysis-and-recommendations-for-governments-industry-and-civil-society>. Inakses 30 Oktubre 2020.
- Malig, Kaela. 2020. "Trolls Hack into Women Rights Group's Online Seminar, Show Lewd Photos and Play Vulgar Sounds." *GMA News Online*. 22 Abril. <https://www.gmanetwork.com/news/hashtag/content/735156/trolls-hack-into-women-rights-groups-online-seminar-show-lewd-photos-and-play-vulgar>. Inakses 21 Oktubre 2020.
- Philippine Commission on Women (PCW). 2020. "Sexual Harassment has No Place During ECQ, Punishable under Safe Spaces Act and other Existing laws." https://pcw.gov.ph/sexual-harassment-has-no-place-during-ecq-punishable-under-safe-spaces-act-and-other-existing-laws/?fbclid=IwAR3l6Y6XiyJq6k4zjn6Or2mTfK7YEeoAbtgPYj3x_xiyiHRc_Sgvp9EXdqM. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Portugal, Adrian. 2020. "Fear and Resolve at Philippine Maternity Hospital amid Pandemic." *Reuters*. 18 Setyembre. <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-philippines-matern-idUSKBN2691U9>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- Purugganan, Joseph. 2020. "Philippines: Informal Workers Face Brunt of COVID-19 Lockdown." 21 April. *Focus on the Global South*. *Focusweb.org*, 21 Abril 2020. <https://focusweb.org/philippines-informal-workers-face-brunt-of-covid-19-lockdown/>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- Ramos, Christia Marie. 2020. "Over 3,600 Cases of Violence Against Women, Children Reported Since Lockdown -- Duterte Report." *Newsinfo.inquirer.net*. 8 Hunyo. <https://newsinfo.inquirer.net/1288275/over-3600-cases-of-violence-against-women-children-reported-since-lockdown-duterte-report>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Ranada, Pia. 2020. "During Coronavirus Lockdown: Abused Women, Children More Vulnerable." *Rappler.com*. 9 Mayo. <https://www.rappler.com/newsbreak/in-depth/during-coronavirus-lockdown-abused-women-children-more-vulnerable>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Rappler.com. 2020a. "Online Sexual Exploitation of Children may Rise During Lockdown - NGOs." *Rappler.com*. 15 Abril. <https://www.rappler.com/technology/online-sexual-exploitation-coronavirus-lockdown-child-rights-ngo>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Rappler.com. 2020b. "Barangay Captain makes LGBTQ+ quarantine violators do lewd acts as punishment." 7 Abril. <https://www.rappler.com/nation/barangay-captain-lgbtq-quarantine-violators-lewd-acts-punishment#Echobox=1586261742>. Inakses 31 Oktubre 2020.
- Ratcliffe, Rebecca, Fonbuena, Carmela. 2020. "Coronavirus Lockdown Could Lead to 214,000 Extra Babies in the Philippines". *The Guardian*. 29 Hunyo. https://www.theguardian.com/world/2020/jun/29/coronavirus-lockdown-could-lead-to-214000-extra-babies-in-the-philippines?fbclid=IwAR1_

- TNNikUkotmXOMsHZ_7d4F5zCJVIRt15ZQyGhEITBQ_E8-glZweu0XAw.
Inakses 13 Oktubre 2020.
- Regan, Helen. 2020. "Stranded Woman Michelle Silvertino Died After Waiting for Days for a Bus Home During Lockdown." *CNN World*. 12 Hunyo. <https://edition.cnn.com/2020/06/12/asia/philippines-stranded-worker-death-intl-hnk-scli/index.html>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Santos, Ana P. 2020a. "Poverty Punished as Philippines Gets Tough in Virus Pandemic." *Aljazeera.com*. 13 Abril. <https://www.aljazeera.com/news/2020/4/13/poverty-punished-as-philippines-gets-tough-in-virus-pandemic>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- Santos, Ana P. 2020b. "Philippine Faces Baby Boom after Lockdown Hits Family Planning." *Aljazeera.com*. 14 Hulyo. <https://www.aljazeera.com/news/2020/7/14/philippines-faces-baby-boom-after-lockdown-hits-family-planning>. Inakses 13 Oktubre 2020.
- Tupas, Emmanuel. 2020. "18 Raped Daily During Quarantine". *Msn.com*. 1 Setyembre. <https://www.msn.com/en-ph/news/national/18-raped-daily-during-quarantine/ar-BB18B9gc>. Inakses 15 Oktubre 2020.
- Valenzuela, Nikka G. 2020. "Woman Who had Just Given Birth Dies After Being Rejected by 6 Hospitals". *Newsinfo.inquirer.net*. 27 Abril. <https://newsinfo.inquirer.net/1265145/woman-who-had-just-given-birth-dies-after-being-rejected-by-6-hospitals>. Inakses 20 Oktubre 2020.